Anul II. — Nr. 8. Noemvrie 1936.

INSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Apar odată pe lună.

Director: **TRAIAN BRĂILEANU,**
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuţi.

CUPRINSUL

ARTICOLE

REDACŢIA: Cernăuţi, str. General Berthelot 5.
ADMINISTRAŢIA (Profesor Constantin Zoppa): Cernăuţi, str. Baltinester 15.
Abonamentul pentru 1 an . . . . Lei 60
Exemplarul . . . . „ 5

Tipografia Mitropolitul Silvestru, Cernăuţi.

REVISTA CARȚILOR

Eugenia Sperantia, Principii fundamentale de filosofie juridică.
Constantin Noica, Concepte deschise în istoria filosofiei la Descartes, Leibniz şi Kant.
Eugen Neculau, Problema ridicării satului romînesc.
Activitatea „Frăției ortodoxe romîne“ din Arhiepiscopia Sibiului pe anul 1935—36. (*Traian Brăileanu*).

REVISTA REVISTELOR

Iconar, Cernăuți. — Buletinul A. G. I. R., Bucureşti. — Sociologie Romînească, Bucureşti. — Făt-Frumos, Cernăuți.

Fiecare număr va avea cel puțin 32 pagini.
Manuscrisele nu se înapoiază.

ANUL II. Nr. 8. Noemvrie 1936

Insemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU,
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuţi.

Martiriul Bucovinei...

I.

Într'o dare de seamă[1]) asupra „Insemnărilor Sociologice" d-l *Gaston Richard* zice: „Directorul *Insemn. Sociol....* şi colaboratorii săi năzuesc a desprinde o concepţie a sociologiei menită a face să se înţeleagă introducerea acestei ştiinţe în înalta educaţie intelectuată a unei naţiuni care după ce-şi dobîndi neatîrnarea şi unitatea nu poate accepta ideea de a le sacrifica unor mirajuri sociale, încă mai puţin unor teorii disolvante sau scepticismului moral. Sociologia nu trebue să oprească acest avînt de energie spirituală care singur explică reînvierea naţionalităţii romîne în secolul XIX şi unificarea ei în secolul XX; ea trebue dimpotrivă să ne facă a o înţelege legînd-o de marii ei reprezentanţi din trecut".

Într'adevăr, ne străduim să punem sociologia, ştiinţa socială, în slujba naţiunii noastre, care nu poate trăi şi dăinui, în condiţiunile concrete de azi, decît organizîndu-se într'un Stat naţional după toate regulele artei politice. Teoria noastră socială, expusă, cu toată obiectivitatea cerută în cercetări ştiinţifice, în cele trei cărţi ale noastre: *Introducere în Sociologie, Sociologia generală* şi *Politica*, precum şi în studii privind probleme speciale, trebue pusă însă, pentru a-şi da roadele, în serviciul unei tehnice sociale care să arate prin ce mijloace raţionale acţiunea poate înfăptui scopuri determinate. Scopul suprem spre care trebue să se îndrepte toate năzuinţele Romînilor este, după convingerea şi credinţa noastră neclintită, organizarea unui puternic *Stat Naţional.* Determinînd în felul acesta scopul suprem, toate celelalte scopuri trebuesc subordonate lui.

Teoria socială pură, obiectivă, nu propune acţiunii scopuri, nu atribue unui scop o valoare mai mare decît altuia; ea arată că există scopuri, că unii oameni urmăresc un scop alţii altul; ea explică, prin cercetări biologice, psihologice, economice etc.

[1]) Revue Internationale de Sociologie, No. VII—VIII, 1936, pag. 412/13.

fenomenele sociale şi raporturile lor, desprinzînd legi şi uniformităţi în desfăşurarea lor. Tehnica însă, servind acţiunii, trebue să ridice scopurile pe primul plan; ea dă regula tehnicienilor cari îşi propun realizarea unor scopuri determinate, regule scoase din teoria pură şi întemeiate pe cunoaşterea legilor sociale. Dar nici tehnica nu ne arată care scop ar fi de ales, ar avea mai mare valoare, ci ea ne spune numai că, hotărîndu-ne pentru cutare sau cutare scop, vom trebui să alegem mijloacele potrivite scopului ales.

Alegerea scopului depinde de voinţa celui ce acţionează. Şi am zis: scopul nostru este bine fixat; noi vrem să contribuim cu toate puterile noastre la sporirea puterii Statului nostru naţional. Aşadar sociologia noastră nu este şi nu poate fi decît mijloc; noi nu-i atribuim o valoare în sine. Ea serveşte constituirii unei tehnice sociale care, şi ea, e pusă direct în slujba unui scop precis. „Insemnările Sociologice" expun această tehnică, un asamblu de regule pentru arta politică, pentru acţiunea îndreptată spre înfăptuirea unui Stat naţional romînesc puternic şi în stare să înfrunte orice atac.

Am putea lămuri rostul activităţii noastre la această revistă şi prin citate din autori. Aşa *Kant*, în tratatul său *Spre pacea eternă*, cere adoptarea unui „articol secret" de cuprinsul: „Maximele filosofilor asupra condiţiunilor posibilităţii păcii publice să fie consultate de către Statele pregătite de războiu". Filosoful nu pretinde să ia parte la acţiune, să i se dea putere, dar crede că e bine să i se dea libertatea de a vorbi, de a-şi spune părerea şi că e bine să fie ascultat de cei ce deţin puterea. „Ca regii să filosofeze, zice *Kant*, sau ca filosofii să devie regi, nu e de aşteptat, dar nici nu e de dorit; deoarece posesiunea puterii întunecă inevitabil judecata liberă a raţiunii". Şi *Fichte*, în prefaţa-dedicaţie la *Statul comercial închis*, îi dă filosofului rolul modest de sfătuitor: el e mulţumit dacă, prin publicarea proiectului său, li s'ar da altora prilejul să reflecteze mai adînc asupra acestor probleme ajungînd, în sfera din care oricum nu vor vroi să iasă, la vreo descoperire folositoare şi aplicabilă". Aşa ar vrea şi *Auguste Comte* să se înfăptuiască o rodnică colaborare între ştiinţă şi practică, între reprezentanţii puterii spirituale şi cei ai puterii vremelnice (materiale): numai din delimitarea precisă a sferelor lor de activitate pe de parte şi din strînsa lor colaborare pe de altă parte pot rezulta reforme sociale folositoare societăţii. Istoria pare a confirma valoarea

acestui principiu începînd cu colaborarea între Aristotel şi Alexandru pînă la cea între Salazar şi Carmona.

Rolul revistei noastre e deci limpezit. Presupunînd că există la noi oameni politici cari vreu să înfăptuiască un Stat naţional romînesc puternic, revista noastră încearcă să arate cari sunt regulele, descoperite şi verificate de ştiinţa socială şi pe cari oamenii noştri politici ar trebui să le observe pentru a-şi atinge scopul. Am mărturisit şi mărturisim că acest scop reprezintă pentru noi o valoare indiscutabilă şi că toţi aceia cari se opun, din diferite motive şi interese, realizării acestui scop sunt duşmanii noştri, fie că sunt în afara sau înlăuntrul hotarelor Statului nostru; noi nu expunem deci în această revistă o tehnică generală care ar putea servi pentru orice scop, ci o tehnică pusă în slujba unui scop determinat.

Deci: trebue tras hotar de despărţire adînc între cei ce vroesc acelaş scop, organizarea Statului naţional romîn, şi cei ce urmăresc alte scopuri, fie bună starea lor personală chiar în paguba Statului sau vreau şi doresc distrugerea Statului nostru naţional în interesul comunităţii lor naţionale şi politice. Aceşti duşmani ai noştri vor găsi în ştiinţa socială deasemeni lămuriri despre cum să procedeze pentru a-şi înfăptui scopurile lor. Astfel jidanii comunişti au adoptat ca manual de tehnică socială *manifestul comunist*. Ei ştiu că propagînd între creştini principiul luptei de clasă, ateismul şi cosmopolitismul, comunitatea lor va reuşi să-şi institue dominaţiunea asupra popoarelor creştine.

S'au găsit între creştini pretinşi savanţi (d. ex. Engels) cari au susţinut că *manifestul comunist* derivă direct, ca singură tehnică socială posibilă, din „ştiinţa socială“. Dar *ştiinţa socială*, nu pseudo-ştiinţa marxistă, nu ne poate spune decît că lupta între clasele sociale e un fenomen frecvent şi explicabil; că în anumite condiţiuni această luptă poate provoca catastrofe sociale revoluţii şi instituirea de despotii, dar că în alte condiţiuni ea poate fi îndulcită şi înlăturată prin reforme sociale, restabilindu-se echilibrul social. Ştiinţa nu ne poate demonstra că trebue să *vrem* revoluţia proletară sau împăcare între clasele sociale, ci ne arată numai cum ne putem dobîndi o tehnică socială cu ajutorul căreia să provocăm o revoluţie sau să o evităm — *după cum vrem una sau alta*.

Jidanii *vreu* să deslănţuiască „revoluţia proletară“, la noi şi pretutindeni, pentru a deveni stăpînii lumii. Noi *vrem* să opu-

nem rezistență hotărîtă acestei tendințe. Așa deci ne găsim în plin războiu cu Jidanii și „comuniștii" conduși de Jidani. Dar numai „comuniștii" sunt conduși la noi de jidani?

Am avut prilejul să arătăm, în această revistă, că între linia de demarcație ce desparte lumea legionară, comunitatea celor ce vreau să înfăptuiască Statul național romîn și sunt gata să-și jertfească viața pentru acest ideal, de comunitatea iudeocomunistă care uneltește cu toate mijloacele la destrămarea și prăbușirea Statului nostru, stă mulțimea amorfă a celor fără credință și ideal cari își urmăresc interesele lor personale, familiale, de clică și partid. Acești oportuniști se declară, cînd interesele lor o cer, naționaliști, umanitariști, comuniști, liberali, țărăniști etc. etc., și sunt gata să încheie carteluri, alianțe, fuziuni cu oricine, cu condiția să-și dobîndească sau să-și păstreze foloase personale, să-și satisfacă ambiții, să poată trăi larg și fără multă muncă. Ei sunt *democrați*, adică iubesc „poporul și libertatea", ei sunt franc-masoni, liber-cugetători, urăsc „extremismul" fie de dreapta sau de stînga, urăsc „violența" și „anarhia". Ei iubesc tot ce le folosește și urăsc tot ce i-ar putea împiedica să-și desfășoare activitatea „rodnică pentru neam și țară".

Dealtminteri ei văd bine că lupta hotărîtoare între Romîni și Jidani se apropie și că, în sfîrșit, ei vor fi amenințați să fie striviți între cele două forțe antagoniste. Fiecare dintre ei și-a făcut planul cum să iasă teafăr din încurcătură: dacă vine „dreapta" la putere, vor merge cu dreapta și vor dovedi că de multă vreme au fost cu sufletul lîngă legionari, dacă vine stînga vor dovedi că au luptat totdeauna împotriva extremismului de dreapta; iar pentru orice eventualitate această „elită" politică a depus la bănci în străinătate bani suficienți pentru ca să poată părăsi țara și să trăiască în liniște pînă la adînci bătrînețe...

II.

Incepuse războiul mondial. Romînia nu intră în războiu. Bucovina deveni cîmp de luptă între Austriaci și Ruși.

Atunci s'au văzut lucruri nemaipomenite. Mare mulțime de intelectuali și țărani romîni au fost arestați, împușcați, spînzurați, de jandarmii austriaci subt acuzarea da „trădare". Citiți cartea lui *Nicolae Coman, Martiriul Bucovinei 1914—1915*, ca să vedeți jalea și amarul ce cuprinse sufletele în acele vremuri. Și cine se puse în slujba călăilor, cine denunța pe „trădători", cine se bucura cînd călăii închideau, împușcau și spînzurau?

Toată Jidovimea din Bucovina. Autorul a înşirat fapte ce se pot controla şi verifica încă astăzi. Trăesc rude de-ale victimelor, trăesc încă unii dintre cei ce-au scăpat din închisori, trăesc încă mulţi, prea mulţi, dintre călăi şi ajutoarele lor. Cele povestite în această carte ni se înfăţişează ca un preludiu şi o prevestire a lucrurilor petrecute mai tîrziu în Rusia, în Ungaria, în Spania. Nu e vorba de comunism şi teorii sterpe: fiara jidovească s'a năpustit asupra creştinilor pentru a-i extermina. Unealta e indiferentă, jandarmul austriac a început opera, „proletarul" creştin avea s'o desăvîrşească. Aceeaş ţintă dela început pînă azi: loc pentru Jidani în toate posturile conducătoare prin uciderea elitelor creştine.

Autorul *Martirîului Bucovinei*, refugiat în acea vreme în Vechiul Regat, îşi încheie expunerile: „Şi de jugul jidovesc, Romînii din Bucovina, ca şi toate naţionalităţile din monarhia habsburgică, nu se vor libera decît deodată cu liberarea lor din sclavia austro-ungară".

Aşa nădăjduiam toţi că se va întîmpla, aşa ar fi trebuit să se întîmple. Dar nu s'a întîmplat.

Ci: Anhauch, Michelson şi tot neamul lor au devenit stăpîni în Bucovina, jidani galiţieni zidesc ca antreprenori biserici şi clădiri publice, numărul medicilor şi avocaţilor jidani a sporit îngrozitor şi comunismul jidovesc a pornit să cotropească ţara şi s'o subjuge. Citiţi *Universul: Cine sunt şi ce vor.* Citiţi *Porunca Vremii.* Primejdia e mare, mai mare decît oricînd.

Din conştiinţa acestei primejdii a pornit mişcarea legionară, lupta tineretului universitar împotriva comunismului jidovesc, din conştiinţa acestei primejdii *muncitorii creştini* au început să se despartă de jidanii comunişti şi socialişti şi să se înfrăţească cu intelectualii şi ţăranii creştini, pentrucă au înţeles că socialismul şi comunismul nu sunt decît momeli jidoveşti menite să-i facă pe creştini a se sfîşia întreolaltă înlesnind astfel jidanilor să-şi potolească setea de sînge şi setea de stăpînire asupra creştinilor.

Muncitorii creştini s'au organizat şi în Bucovina pentru a pune stavilă comunismului. La alegerile pentru *Camerele de muncă* ei îşi puseră lista lor, fără jidani. Lista a fost anulată şi au fost proclamaţi aleşi cei de pe listă „oficială", sau cum o numeşte ziarul socialist *Vorwärts*, din Cernăuţi, lista „sindicatelor libere".

Anume: Liberalii, țărăniștii și socialiștii (cari nu sunt decît comuniști camuflați) au intrat în tratative pentru a compune o listă unică, dar cu excluderea „extremiștilor". Țărăniștii însă punînd condiții neacceptabile, lista unică nu s'a înfăptuit. Au rămas liberalii cu socialiștii sindicaliști, iar țărăniștii s'au aliat cu Poale-sioniștii și cu un grup „Silberbund-Salzinger". Și lista țărănistă de altminteri a fost anulată pentru vicii de formă.

Așadar organizația liberală „Meseriașul Romîn" a încheiat cartel cu comuniștii. Scrie *Vorwärts* (27 Sept. 1936):

„Partidul social-democrat, totașa cel liberal și cel țărănist au acceptat principiul de a lăsa organizațiilor lor profesionale mînă liberă. Alegerile la Camera de muncă trebuiau considerate ca alegeri profesionale fără caracter politic, pentru a împiedica excese la alegeri. Lista unică dorită nu s'a înfăptuit totuș. Reprezentanții sindicatelor libere afiliate Confederației generale a muncii au făcut totul pentru e înlesni realizarea unei astfel de liste unice. Dacă nu s'a întîmplat, vina nu este a lor. *Sindicatele libere au avut, subt conducerea Confederației generale a muncii, singura țintă înaintea ochilor: să împiedice ca extremiștii de dreapta să capete în mînă camera de muncă*, ceea ce s'ar fi întîmplat cu certitudine, dacă punctul de vedere neînduplecat al țărăniștilor ar fi învins".

Justifică „Vorwärts" această atitudine nobilă și democratică a sindicatelor prin pretinsa dușmănie față de muncitori a extremiștilor de dreapta, cari punînd mîna pe camera de muncă ar fi desființat legile de protecție muncitorească și „arbitrarul și exploatarea (Erpressungen) ar fi fost la ordinea zilei".

Iată deci că liberalii bucovineni au salvat încăodată democrația. De astă dacă cu ajutorul tovarășilor de la *Vorwärts*. Pe lista lor comună a fost ales un tovarăș care a ispășit o pedeapsă mai lungă pentru propagandă comunistă și altul care, a doua zi după alegeri, a fost arestat subt bănuiala de spionaj, dar a fost eliberat în urma unor intervenții oficiale pentru a nu da lista de rușine.

Și pentru ce acest cartel, pentru ce anularea listei partidului *Totul pentru Țară?* Pentru ca unii domni liberali, cari nu sunt nici muncitori ci numai liberali, să-și asigure un locșor de rodnică activitate. Oportunism radical. Dar explicarea completă a fenomenului ar cere o analiză mai amănunțită. Căci nu la *Vorwärts* și în sindicatele libere stau adevărații stăpîni, ci în celelalte Camere unde dictează rotary-enii, franc-masonii și ra-

binii. Acolo îi vom găsi şi pe oportuniştii saturaţi, pe cei cu bani peste graniţă. Dela ei duc cărările direct în sus spre Ministerul muncii, apoi în jos spre şefii sătui ai Confederaţiei generale a muncii şi spre sindicatele libere şi nucleele comuniste. Acolo se pune la cale soarta Statului nostru, se face selecţiunea politicienilor docili şi abili cari să ţină echilibrul între dreapta şi stînga pînă la ceasul hotărîtor, pînă ce bolşevizarea va fi destul de progresată în toate straturile sociale, pînă ce muncitorul şi ţăranul romîn va fi gata să ridice arma împotriva conducătorilor să fireşti: preoţi, învăţători, magistraţi, ofiţeri ... Muncitorii şi ţăranii trebuesc scoşi de subt influenţa extremiştilor de dreapta: presa naţionalistă trebue zugrumată (legea presei), taberele de muncă naţionaliste trebuesc oprite (legea muncii obligatorii), iar organizaţiile muncitoreşti naţionaliste trebuesc puse subt conducerea exclusivă a C. G. M. Paralelismul cu politica internă franceză e evident: Cegetişti şi Cegemişti, lege a presei şi acolo şi aici, educaţie cetăţenească controlată de lojele masonice.

Se va obiecta: extremiştii de stînga sunt închişi pecînd cei de dreapta se plimbă liberi şi ţin adunări politice — prin urmare guvernul sprijină mişcarea de dreapta. Iluzie şi înşelare. Inchisorile se deschid numai pentru trupele fanatizate ale comunismului nerăbdătoare să dea foc ţării, şefii însă se bucură de cea mai largă libertate şi de plină consideraţie din partea elitei noastre conducătoare. Pentru mişcarea de dreapta există alte mijloace de a-i opri avîntul: foamea, corupţia, intriga şi, la sate, bătaia. Muncitorul naţionalist nu capătă de lucru, intelectualul naţionalist nu capătă ocupaţie pînă nu se pleacă şi tradează, ţăranul naţionalist e supraveghiat deaproape de jandarm. Alianţa între bancherii şi marii industriaşi jidani şi policienii corupţi dispune deocamdată de suficiente mijloace de constrîngere asupra creştinilor pentru a nu trebui să procedeze ca în cazul comuniştilor jidani. Iar dacă nu vor mai putea ţinea echilibrul, vor deschide închisorile şi vor lăsa să se încaere cele două tabere — dacă vor mai exista două.

Alegerile la Camera de muncă din Cernăuţi ne-au desvăluit prin ziarul *Vorwärts* (scris în limba germană pentru internaţionala jidovească şi nu pentru muncitorii creştini cari nu cunosc această limbă) planurile masoneriei jidoveşti, ne-au desvăluit şi slăbiciunea şi docilitatea extremă, ruşinoasă a politicienilor noştri oportunişti, liberali şi ţărănişti faţă de internaţionala jidovească.

Martiriul Bucovinei va să înceapă din nou, amenințînd însă acuma să devie un martiriu al întregii țări romînești.

Intelectuali bucovineni: preoți, învățători, magistrați, citiți cartea lui *N. Coman*, citiți scenele zguduitoare descrise de *Mircea Streinul* în *Iconar* și cutremurați-vă de cele ce vă așteaptă din partea fiarelor jidovești, dacă, Doamne ferește, ar reuși să dărîme zidul de apărare al Legiunii!

Să nu ne lăsăm înșelați de atitudinea unor prefecți și politiciani cari își iau aere de „naționaliști" pentru a sămăna desbinare și defetism în rîndurile legionarilor.

Să rămînem, noi legionarii, țărani, muncitori și intelectuali, strînși uniți în jurul Căpitanului, gata de luptă, gata de jertfă! Toate planurile dușmanilor trebue să se sfarme de zidul nostru de fer. Camarazii muncitori s'au organizat și au un comandant vrednic. Alături de ei, țăranii, preoții, învățătorii, studenții legionari vor porni, cînd ceasul va suna, la atac împotriva hidrei iudeo-comuniste și a cuiburilor de lași oportuniști, slugi oarbe ale dușmanilor cari ne-au schingiuit odată părinții și frații și stau astăzi gata să se arunce asupra noastră și a copiilor noștri.

Formulei de acțiune „Proletari din toate țările, uniți-vă", prin care ura neîmpăcată a Jidanilor a ridicat muncitorii creștini împotriva patriilor lor, îndemnîndu-i să dărîme toate așezămintele civilizației omenești, trebue să-i opunem chemarea la unire și înfrățire a claselor sociale în hotarele Statelor Naționale și la luptă comună a Statelor creștine împotriva dușmanilor lui Hristos și ai Umanității.

Așadar: „Frați Romîni de pretutindeni, uniți-vă!" este formula noastră de acțiune. Nu lupta de clasă a determinat evoluția națiunilor, ci organizarea conștientă pentru a asigura colaborarea pacinică a claselor sociale, nu ura ci dragostea între frați de acelaș neam și aceeaș lege a ridicat omenirea din starea de animalitate pragătind-o pentru o viață superioară, străbătută și luminată de valori spirituale.

III.

S'ar părea că în expunerile noastre ne-am lăsat împinși de pasiune și de prejudecăți de „partid" și am depășit limitele ce i se impun „unui om de știință". Noi am trebui, după părerea unora, să constatăm faptele, să le descriem și să le explicăm, dar nu să enunțăm judecăți de valoare. Ni s'ar îngădui poate să analizăm din ce motive partidele noastre „democrate" preferă

să se alieze cu comuniştii împotriva naţionaliştilor decît cu naţionaliştii împotriva comuniştilor. Se presupune doar că orice eveniment în lume e determinat, deci şi evoluţia unei societăţi îşi găseşte explicaţia prin cauze independente de voinţa oamenilor. „Sociologul" ar trebui să rămînă impasibil în faţa desfăşurării evenimentelor, să le observe, să le analizeze şi să le explice prin cauzele lor. Intemeiat pe acest principiu *Durkheim* a ajuns să considere „crima" ca un fenomen „normal", deoarece nu există societate în care să nu constatăm apariţia acestui fenomen. Sociologul n'ar avea decît să constate cari fapte sunt numite crime, dar n'are să condamne sau să aprobe crima. Cunoscînd cauzele şi motivele alunecării clasei noastre conducătoare spre stînga, noi, făcînd ştiinţă, am trebui să renunţăm, după această concepţie „ştiinţifistă", la orice apreciere, la orice desaprobare, — dealtminteri riscăm să fim considerati ca „profanatori ai templului ştiinţei". Nicicînd sofismă mai primejdioasă nu s'a pus în circulaţie!

Adică, deraierea unui tren este, din punct de vedere al mecanicei, un fenomen normal şi mecanica n'are decît să-l explice prin legile mecanice, fără considerarea, dacă în acest accident au pierit sute de oameni, ea n'are să stabilească responsabilităţile, condamnînd neglijenţa personalului de serviciu etc. Totaşa fiziologul, cînd constată şi explică fenomene patologice în funcţiunea unui organism. Dar vorbind de *deraierea unui tren*, de *îmbolnăvirea unui organism*, de *crime* noi am depăşit sfera „ştiinţei obiective". Pentru reprezentantul mecanicei termenii de „tren", „deraiere", „accident" n'au nici un înţeles „obiectiv", cum nici termenul de „boală" pentru fiziolog. Aşa nici pentru sociolog termenul de „crimă" n'are niciun înţeles ştiinţific obiectiv.

Dar e lămurit lucru că nici un inginer mecanic nu va zice că un accident de tren e un fenomen normal, cum niciun fiziolog nu va zice că boala e ceva normal, sau un sociolog că crima e un fenomen social normal. *Deoarece, cînd le cerem acestor specialişti explicarea accidentului, boalei şi crimei, noi vrem să ştim cum se pot evita pe viitor accidente, îmbolnăviri şi crime.* Şi tot ei, specialiştii, ne pot arăta cum trebue să procedăm ca să nu se producă aceste fenomene nedorite de noi, şi noi ştim că şi ei, dacă sunt oameni *normali*, nu doresc repetarea acestor fenomene *anormale*, ci sunt hotărîţi să contribue la suprimarea lor.

Toţi oamenii de ştiinţă trebue să fie însufleţiţi de dorinţa de a pune cunoştinţele şi descoperirile lor în slojba comunităţii în care s'au născut şi trăesc pentru a-i asigura dăinuirea şi prosperarea. Din această dorinţă s'a născut *ştiinţa* şi de ea trebue să rămînă legată — pentru a fi ştiinţă. De aci derivă nu numai dreptul, dar şi datoria noastră să desaprobăm faptele cari primejduesc existenţa Statului nostru şi să arătăm cum ar putea fi împiedicate — fiind *crime*, fenomene morbide şi nicidecum normale.

Traian Brăileanu.

„Duşmanii inteligenţei"

Se semnalează, cu îngrijorare, ca o caracteristică de rău augur pentru viaţa contemporaneităţii romîneşti, antiintelectualismul şi antilivrescul vremii noastre. Cu un termen mai expresiv, care conturează şi redă fidel ideea: *anticerebralismul nostru.* Depărtarea tot mai vădită a omului romîn contimporan, — manifestată prin neîncredere, uneori ostilitate şi dispreţ faţă de meditaţie şi speculaţie —, de carte şi de erudiţie. Cu ancorarea lui, sinonimă de o totală înglobare, în alt ord existenţial: trăirea directă, imediată, tumultuoasă, dură, cu iz de lut. O răsvrătire împotriva măestritului, dar şi temerarului joc al gândului pe platouri de everestice înălţimi, *o părăsire a lui,* urmată de retragerea spiritualităţii de pe poziţiile, dobîndite prin obositoare eforturi şi însemnate jertfe, ale cerebralităţii, şi întoarcerea vieţii la imediat, instinctiv şi originar; adică, la cultul forţelor telurice. Unde, după lungi peregrinări pe întortochiatele drumuri ale speculaţiei şi erudiţiei, viaţa revenită la matcă, regăsindu-se pe sine şi oprindu-se asupra sa însăşi, cu voluptoasă plăcere, îşi trăieşte şi savurează, intens şi plenar, propriu-i destin, uitînd de arhitectonica gîndirii, cu artificiile ei.

Iar atunci cînd, străbătută de generoase elanuri şi strunită de clocot plăsmuitor, agitată prin urmare de demonul creaţiei, viaţa spirituală se descătuşează de sine, evadează din tiparele strîmte ale egocentrismului ei, trimiţîndu-şi concentratele-i forţe să lupte pe alte cîmpuri de bătaie, *acele ale creaţiei,* cîmpurile nu sunt, pentru numeroşii luptători, de domeniul intelectual, al cărţii şi al erudiţiei. Energia lucrativă, plăsmuitoare de valori şi forme culturale, a vieţii, în atari momente, se centrează nu asupra ideilor, desfăşurîndu-se în cîmpul cerebralului, cum ne-am aştepta, ci se opreşte în cîmpul faptei, al pragmaticului politic, cu realizările lui efective, concrete, practice. Spiritualitatea părăseşte piscuri everestice de gînd pentru contopirea în căldura elanului trăirii, măestrita coreografie intelectuală pentru acţiune. Căci, în sufletul contimporanilor, trăire intensă şi viforoasă, plenară şi tumultuoasă, a realităţilor a luat locul artificiilor cerebralului; realizăaile practice locul dansului de idei şi al erudiţiei; fapta locul gîndului, al jocului speculaţiei, cu toate frumuseţile dar şi toate riscurile lui.

Simptomatic şi îngrijorător, se crede, este faptul că atari atitudini se întreţin şi promovează, cu multă dezinvoltură, în

cercurile tineretului. In ochii lui, al anilor puţini îndeosebi, visul şi meditaţia, cartea şi erudiţia, au căzut în desuetudine, s'a discreditat livrescul şi gîndirea. Tineretul, mai ales, s'a depărtat de cultul inteligenţei, întorcîndu-se în miezul realităţilor imediate. S'a desprins de vis şi reflexiune, s'a degajat de jocul temerar al speculaţiei, întorcîndu-se pe pămînt. Unde şi-a plecat urechea să audă glasul de chemare al forţelor telurice, cu gîlgîitul lor de vitalitate şi ca să se avînte pe drumurile indicate de ele. S'a întors de la recea gîndire, ca să trăiască din plin viaţa reală; a lăsat speculaţia, ca să se afunde în voluptatea trăirii; s'a îndepărtat de carte, îmbrăţişînd lupta. A părăsit tocul pentru armă, cerebralul pentru acţiune, meditaţia pentru faptă. Cu un cuvînt, teoretizările pentru acţiunea pe plan public, *intelectualul pentru politic*. Fenomen care a atras pentru tineri, din partea cîrcotaşilor, supranumele de *duşmani ai inteligenţei*, huligani — luat termenul în sensul dat lui de d-l Mircea Eliade.

Ceeace este însă interesant şi surprinzător în acest proces de discreditare a cerebralităţii este faptul că fenomenul are loc într'un moment cînd afluenţa tineretului la şcoli este mai mare decît oricînd şi se citeşte, relativ, faţă de alte timpuri, destul de mult, foarte mult chiar. Intr'o perioadă de timp în care inşii cu diplome universitare roiesc, iar „intelectualii", prin mulţimea lor, sunt cazuri comune, întrate în banal. Atît de numeroşi că nu se mai pot plasa, slujbele publice fiind saturate în cerinţele lor, mulţimea lor, a posesorilor de diplome, devenind o problemă — prin lipsa lor de ocupaţie — pentru Stat, suscitînd îngrijorătoarea problemă, necunoscută pînă acum la noi, a şomajului intelectual. Şi totuşi, într'o asemenea epocă, bogată în inşi cu diplome, implicit oamenii cărţii şi erudiţiei, se vorbeşte de duşmani ai inteligenţei, vizîndu-se tocmai tineretul posesor sau solicitator de diplome; adică, de o discreditare a cerebralităţii, livrescului şi erudiţiei!

Dece? Care este tîlcul acestei răsturnări de întocmiri şi rosturi în factura vieţii spirituale a tineretului? Pentrucă există actualmente în cercurile anilor puţini, fenomenul nu poate fi tăgăduit şi nici neglijat, un curent de discreditare a livrescului, a pedanteriei şi erudiţiei. Dece această îndepărtare de cerebralitate, de *teorie*, cu orientarea spre viaţă şi faptă?

Cauzele cari au împins generaţiile romîneşti, tineretul în deosebi, pe platoul anticerebralismului, cu o ancorare furtunoasă, de totală dăruire de sine, în cîmpul trăirii şi acţiunii, se cer

descifrate în structura social-politică și în fizionomia spirituală intimă a vieții romînești.

1. Motivul vizibil, ușor de sesizat pentru ochiul atent, care a suscitat și a dat cel dintîi impuls îndepărtării tineretului de preocupările intelectuale, de carte și meditație, stă tocmai în numărul mare al inșilor posesori de diplome, cu toate riscurile inerente ce include acest număr. Prin perspectivele sumbre pe cari el, la un moment dat, le poate crea pentru viitor.

Fiindcă, — și nu trebuie să ne lăsăm amăgiți de aparențe și să ne îmbătăm cu iluzii —, diplomele, afară de rare, excepționale cazuri, nu sunt rîvnite pentru ele înșile, pentru intrinseca lor valoare, ca titluri onorifice confirmatoare ale unor mai mult sau mai puțin strălucit făcute studii, ca scop, deci, fără alte destinații. Ci sunt urmărite pentru alte țeluri, de altă natură, extrinsece lor: practice. Ele au, în primul rînd, un scop lucrativ, de utilitate practică imediată: de a servi ca mijlocitoare de trai posesorului. Prin urmare nu studiul, nu neostoiata căutare a adevărului, susține și hrănește pe frecventatorii școalei solicitatori de titluri, ci diploma — cu șansele ce deschide; nu promovarea cerebralității, ci banala preocupare a asigurării traiului zilnic. Studiul și cultul inteligenței, cartea și erudiția, vin după aceea. Pentru puțini doar, aleși, cu chemare, dacă fața lucrurilor se schimbă. Pentru cei mulți, faptul — cu toată supărătoarea lui goliciune — rămîne real.

Un adevăr evident, care nu suferă desmințire. Din care isvorește întreaga tragedie sufletească și profesională a inșilor onorați cu titluri academice.

Căci inșii, conduși de atari intenții, — mai mult sau mai puțin mărturisite, dar în cutele sufletului lor existente, — își ațintesc privirile lor asupra funcțiilor de Stat și particulare, unde rîvnesc să ajungă și cărora își oferă serviciile, cu hotărîrea sinceră de a se face utili. Funcțiile de Stat și particulare sunt însă limitate în capacitățile lor de încadrare și utilizare a diplomaților. Ca să folosim un termen uzual în industrie, potrivit ideii de aci, instituțiile publice și private sunt mărginite în posibilitățile lor de consumare a stocului de titrați lansați pe piață de școli; barate înlăuntrul unor anumite cerințe peste cari nu pot trece fără riscul deranjării normalei lor funcționări. Ca atare, și posibilitățile de plasare a titraților sunt zăgăzuite. Numărul lor fiind mare, locurile de plasare limitate, în mod fatal mulți sunt sortiți să rămînă pe dinafară, neplasați, suspendați în

vid, în voia vînturilor. Diplomele, în atari momente, devin inutile; nu mai corespund destinației extrinsece lor deoarece nu mai asigură traiul posesorilor, sunt prin urmare nule ca valoare lucrativă practică. Pe frontispiciul vieții, pentru titrați, își profilează atunci, în asemenea timpuri, spectrul amenințător șomajul intelectual, cu tot tragismul lui. Fenomen care s'a petrecut la noi, în mari — de toată amploarea — proporții.

Ofensiva școlară, idee bună în sine, începută imediat după războiu și susținută cu multă ardoare dealungul anilor, s'a soldat acum, după două decade de promovare, cu un formidabil crah. Adică, a ajuns ca, atunci cînd să-și dea mult așteptatele-i roade, — cel puțin tot atît de bune pe cît de bune au fost intențiile cu care ea a fost pornită, — să culeagă fructe pădurețe. Să dea, peste și împotriva oricăror așteptări, rezultate tocmai potrivnice celor sperate: în loc să apropie inșii de carte și erudiție, să-i îndepărteze; în loc să formeze intelectuali atașați cerebralității, să făurească o pletoră de posesori de diplome solicitanți de posturi; în loc de promotori ai intelectualității, „dușmani ai inteligenței".

Și aceasta din extrem de simplul motiv că cei chemați să traducă în fapt ideea și să-i urmărească plinirea, au procedat facil și superficial în aplicarea ei. Antrenați de frumusețea ideii, s'au lăsat copleșiți de înaripat romantism cînd i-au dat curs, și n'au studiat în prealabil, cu suficientă prevedere, pînă unde se poate întinde ea. N'au scrutat deci cu ochiu sever, critic, și n'au discernut cu suficientă obiectivitate realitățile, ca să poată preciza și circumscrie după indicația lor modalitățile optime de înfăptuire a ideii. Ci, au pornit la întîmplare, legănați de vis, fără să cunoască în amănunt cerințele reale ale vieții de Stat romîn. Deși, accentuez, ideea ofensivei școlare, luată în sine, era norocoasă și, pînă la un punct, chiar necesară. A falimentat însă și a dus la dezastruoase rezultate din lipsa de prevedere și de organizare a ofensivei, din partea celor chemați să o ducă la bun sfîrșit. Final care a dus la șomajul intelectual de astăzi.

A grăbit apoi potențarea gravității fenomenului încă un fapt, paralel și în flagrantă opoziție cu ofensiva școlară, rezultat din aceeași condamnabilă lipsă de prevedere a diriguitorilor vieții publice romînești. Este faptul că, pe lîngă campania școlară promovată cu atîta fervoare, în chip romantic, conducătorii Statului s'au grăbit, pentru bunul mers al instituțiilor Statului, să umple golurile și să facă față primelor cerințe ale lor prin

oamenii pe cari îi aveau la îndemînă, mulţi dintre ei, majoritatea, *improvizaţi* pentru funcţiile de Stat, cu studii sumare, incomplete şi, de multeori, dubioase. Locurile au fost, astfel, ocupate de chemaţi şi nechemaţi, vrednici şi nevrednici. Fapt este însă că au fost ocupate, pînă la saturaţie, barînd intrarea altora. Iar atunci cînd tineretul cu pregătirea completă şi cu diplome în regulă — tineret rezultat tocmai din campania şcolară întreprinsă — a eşit de pe băncile şcolilor şi şi-a etalat pretenţiile, ele nu se mai puteau satisface decît în mică măsură sau de loc. Statul nu mai are, acum, nevoie decît de puţini dintre ei. Pentru marea majoritate n'are locuri. Libere sunt puţine, insuficiente pentru plasarea tuturora. Iar vechii slujbaşi, cu vechime, chiar nevrednici — prin pregătirea şi corectitudinea lor — nu pot fi scoşi din funcţie, se pretinde, pentrucă au drepturi cîştigate! Tinerii diplomaţi au rămas, deci, cu toată pregătirea lor, pe dinafară, neutilizaţi, sortiţi să bată străzi şi la uşi de ministere, acceptînd compromisuri, umilinţe şi renunţări, pentru o bucată de pîine.

Tineretul s'a văzut, astfel, înşelat în aşteptările lui; desamăgit şi tulburat în planurile-i de viitor; cu speranţele spulberate şi elanul de muncă puternic sguduit. Căci, eşit de pe băncile şcolilor legănat de întraripate visuri şi cu dor de muncă, constată cu surprindere că nimeni nu-l utilizează; nimeni nu foloseşte cunoştinţele, energia şi puterea de muncă cu care este înzestrat. Nimeni nu se îngrijeşte de el şi de soarta lui. Ci-l lasă să se descurce singur, de capul lui. Rămîne, prin urmare, izolat, strein de viaţa romînească, neîncadrat disciplinei de grup. Pentrucă eşit, majoritatea, din pătura ţărănească, nu se mai poate întoarce acolo de unde a plecat; e corp strein între ai lui, prin preocupări şi formaţiune sufletească. Iar carierele pentru care a fost pregătit, îndemnat şi susţinut să se pregătească, i-au închis şi ele porţile; nu l-au primit în rîndul beneficiarilor lor, însuşind pe evadaţii unei alte clase. A rămas, deci, tineretul cu carte în marginea vieţii romîneşti, declasat, o categorie de oameni fără rosturi şi fără destin. Pînă cînd o parte dintre ei şi-au regăsit rosturile, prin instinctul sănătos etnic, moştenit din strămoşi, care le-a iluminat conştiinţa şi le-a arătat calea mîntuirii, a lor şi a neamului: lupta eroică pentru repunerea neamului romînesc în drepturile lui, dictate de destinul lui istoric. Mulţi însă au rămas neutri, înafară de preocupările politice, la discreţia intemperiilor vremii.

Rămas izolat şi strein, neutilizat, sau folosit în condiţii grele, deadreptul oneroase, silit să accepte compromisuri cari nu arareori sunt în flagrantă contradicţie cu morala predicată lui, şi însuşită de el, în şcoli, tineretul cărturar romîn trăieşte o mare decepţie. Neocupat, se sbate în ghiarele solitudinei şi izolării sale, cu tot tragismul lor, cînd dorinţa lui cea mai vie ar fi să se facă util vieţii de Stat romîn; se sbate şi frămîntă, uzîndu-şi energiile şi elanurile tinereţei în chinuitoare agitaţii lăuntrice, în loc să şi le cheltuiască pe ogorul public, în serviciul colectivităţii etnice; silit, pentru o bucată de pîine, să accepte compromisuri şi înjosiri, i se clatină din temelii convingerea în triumful binelui şi adevărului; sortit şomajului, îşi pierde încrederea în carte şi erudiţie; scos din făgaşele unei vechi şi sănătoase tradiţii ţărăneşti, respins de tiparele sociale unde era chemat să vină, aruncat, deci, în vîltoarea necunoscutului, fără rosturi, cu viaţa lipsită de sens, a început să urască şcoala, cartea şi pe patronii lor, cari l-au dus în această stare.

Toate acestea au măcinat încetul cu încetul, cum macină ploaia dealurile, energiile tinereşti, dorul de carte, cu dramul de cult al intelectualităţii existent în sufletul lui; au sdruncinat sîmburele de elan pentru livresc şi erudiţie, meditaţie şi speculaţie, al spiritualităţii tinereşti. L-au dus, aceste fapte, pe un cîmp simţitor ostil vieţii cerebrale, erijîndu-l în postura de duşman al inteligenţei.

2. A grăbit acest proces de părăsire a ogorului inteligenţei, cu orientarea tineretului spre vieaţă şi faptă, un fenomen de o semnificaţie mai adîncă decît cel analizat, cu tîlc ascuns în întocmirile vieţii romîneşti: radicalele transformări operate de mîna vremii în rosturile sociale şi statale romîneşti. Iscate şi promovate, la noi ca şi aiurea, de ciclonul răsturnător de nave sociale şi politice: răsboiul. Care a fost, pentru contemporaneitate, apocalipticul Leviathan venit să tulbure şi să încurce întocmirile tradiţionale ale vieţii moderne. A răsturnat valori, a sfărîmat aşezări şi a măcinat ideologii. La noi la fel ca pe întreaga scenă a lumii. La noi cu efecte mult mai simţite, în proporţii mai adînci şi comprehensive decît aiurea, pentrucă la noi baza alcătuirilor sociale şi statale, schiţate şi construite după ideologia democrată-liberală a sec. 19-lea, erau abia pe cale de cimentare; se trasau şi se fixau doar acum. Nu erau temeinic conturate şi cimentate, avînd la spate o tradiţie care, ca în alte ţări, prin anchilozarea vieţii colective în tiparele sale, de bine

de rău, să garanteze echilibrul și continuitatea vieții colective în fața viforoaselor intemperii ale vremii. Ci doar începuturi. Infiripări mai mult sau mai puțin promițătoare, cele mai multe imitări, deseori caricaturizări, după formele de viață apusene. Ca atare, șubrede și artificiale în arhitectonica lor pentru viața romînească. E firesc prin urmare ca, așa schematic conturate și slab cimentate cum erau, șubrede și artificiale pe de altă parte în construcția lor lăuntrică pentru climatul sufletesc romînesc, să se clatine și să se prăbușească la cea dintîi adiere mai violentă a vîntului. Ceeace s'a și întîmplat. Sub lovitura pumnului de oțel al răsboiului, s'au dezagregat și împrăștiat înainte de a se fi închegat și dat rod, făcînd loc desechilibrului și anarhiei în viața socială și statală romînească, secondate de nesiguranța zilei de mîine, cu tulburătorul ei semn de întrebare; și semănînd o mare, ucigătoare, desorientare și neliniște în suflete, vlăguitoare de energii și potențe spirituale. Toate aceste evenimente profilînd pe orizontul istoriei viitoare o sumbră amenințare pentru acest neam: sugrumarea în fașe a Romînismului și îngroparea sub dărîmături a vieții romînești, ea fiind lipsită, pe deoparte, de întocmiri sociale și statale proprii, cari să-i garanteze susținerea și continuitatea, — pe de altă parte, fiind mînată lăuntric de neliniști și tulburări, cari nu au nimic din clocotul plăsmuitor, ci sunt întotdeauna semne prevestitoare ale unei tociri și vlăguiri spirituale a neamurilor.

Atari perspective prevestește Romînismului trecutul apropiat romînesc, cu întocmirile și rosturile clădite pe ideologia veacului 19, bune cîndva, la ele acasă, devenite însă deadreptul dăunătoare, prin artificialitatea și viciile lor, vieții romînești.

Viața etnică nu a putut fi însă sugrumată în vîlvătăile ei. Clocotul ei lăuntric, plăsmuitor de noui forme, într'un nou stil de viață romînească, nu a putut fi înăbușit; și nici zăgăzuit. Nu s'a putut bara revolta forțelor telurice în expansiunea și dorul lor de existență. Peste ruine, dărîmînd stăvilare, strunită și alimentată de tumultoase elanuri și generoase entuziasme, a isbucnit vulcanic din adîncurile unde și-a zămislit ființa și alura, o sănătoasă reacțiune a *Romînismului integral,* realizat totalitar în crezul și lupta legionară, impunîndu-și voința de putere. Peste morminte și peste stăvilare opritoare, prin nimic, prin nici un obstacol înfrînabilă, ca și primăvărateca redeșteptare a naturii. S'a stîrnit sufletul și vrerea romînească, cu revărsările lor de conștiință; s'au trezit gîndul și simțirea romînească, dinamizîndu-

se şi punîndu-se în mişcare pe drumul faptei. Vestind, celor ce ştiu să vadă şi să citească în semnele vremii, o nouă viaţă romînească, proprie colectivităţii etnice romîneşti, plămădită şi modelată din suflet şi vrere romînească.

De mulţi încă neînţeleasă. Din timp însă sesizată şi înţeleasă, această profetică chemare a vremii, de tineret, cu sufletul sensibil la glasul de îndemn al istoriei. In primul rînd de oropsiţii cărturari romîni, greu încercaţi de evenimente cari în noua luptă se regăsesc ei înşişi, cu rosturile lor, căci înseamnă pentru ei o revenire la matcă şi la tradiţia strămoşească. Sesizată şi înţeleasă mai mult pe calea inimii, a căldurii sentimentului, decît pe cea a raţiunii. Deci, nu prin lungi, laborioase şi istovitoare cercetări, însoţite de savante şi academice discuţii. Nu! Ci, simplu: sesizată printr'o viziune lăuntrică, de revelaţie spontană a conştiinţei. Desvelită lui, tineretului, de clocotinda agitaţie subterană a forţelor telurice etnice, cu tendinţa lor de expansiune şi realizare într'o nouă formă de vieaţă, cu ajutorul acestui tineret chiar. Revelată lui ca parte din marele suflet naţional ce se agită şi cristalizează prin el, şi în mîna căruia generaţiile nu sunt decît instrumente, factori de realizare a voinţei etnice, cu năzuinţele şi idealurile ei.

Şi, odată înţeleasă imperioasa poruncă a momentului istoric, tineretul şi oropsitul cărturar romîn n'au pregetat să se încadreze în ritmul destinului istoric al naţiunii; n'au ezitat, cu toate oprelişte şi greutăţile aruncate în faţa lor de neînţelegători şi interesaţi, să pornească pe drumul indicat de el, bătătorind cărările Romînismului. S'a lăsat prins şi tineretul de herculana vrere romînească pentru o viaţă nouă, viaţă cu aşezări şi rosturi temeinice, întocmite după structura şi fizionomia ei spirituală, adică, ostaş în serviciul ei, ascultînd de marea ei poruncă. A părăsit laboratoare şi biblioteci, cărţi şi studii, animat de un singur, înălţător, gînd: să fie soldat credincios în serviciul naţiunii sale. Convins, tineretul, că, pentru carte şi erudiţie, pentru meditaţie şi speculaţie, este încă timp, mai tîrziu, cînd neamul va fi repus în dreptului lui, pe pămîntul şi sub cerul lui; încadrat deci în destinul lui. Convins, tineretul, că ceasul care bate încearcă braţul şi nu mintea neamurilor; vrea luptători, nu oameni, de carte; eroi, nu vlăguiţi cerebrali.

Aci stă tîlcul adînc al îndepărtării majorităţii tineretului de carte. Secretul orientării lui spre faptă, cu coborîrea în arena publică, revendicînd calitatea de luptător în locul aceleia de

intelectual. Domeniu în care mulţi cărturari romîni şi posesori de diplome, desrădăcinaţi pentru un moment, prin mentalitatea şcolii în care au fost formaţi, din glia strămoşească şi înstrăinaţi de sufletul romînesc, se regăsesc pe ei înşişi în destinul lor romînesc.

3. Pe lîngă aceste două temeinice motive care se întrepun în calea promovării cerebralităţii, mediul cultural romînesc şi-a luat ingrata sarcină de a ridica puternice piedeci şi în faţa acelora cari, prin înzestrarea sufletească, sunt destul de puternic ataşaţi intelectualităţii, ca să nu li se sdruncine încrederea în valoarea ei şi să nu li se macine nici elanul cu toată vitregia greutăţilor, şi, legaţi de carte, absorbiţi de preocupările lor, se ţin departe de frămîntările publice, neutri, închişi în turnul lor de ivoriu, dedicaţi exclusiv misiunii lor ştiinţifice.

Pentru aceşti aleşi, înzestraţi cu daruri cari depăşesc pe oamenii de medie, firava tradiţie ştiinţifică de la noi înaltă un alt obstacol, nu uşor de trecut, care stînjeneşte activitatea cerebrală şi domoleşte zelul, dacă nu-l poate opri: nu ajută munca intelectualului cărturar şi savant, fiindcă nu-i pune la dispoziţie suficienta aparatură de mijloace de lucru; adică, ansamblul de condiţii, socotit în biblioteci, laboratoare, public cititor, etc., — necesar cercetărilor şi studiilor ştiinţifice. In acest punct ţara noastră se găseşte la început: laboratoarele sunt incomplet amenajate, bibliotecile insuficient înzestrate şi publicul cititor de cărţi ştiinţifice restrîns la cîţiva specialişti. Nu rar asistăm la degradatorul spectacol al închiderii şcolilor, universităţilor, spitalelor de Stat, clinicelor, bibliotecilor publice, etc. constrînse la acest desnădăjduit gest din lipsă de fonduri. Statul, care face o enormă risipă cu gospodăria banilor ţării, cheltuind pentru lucruri cari nu sunt necesare vieţii de Stat, privează în schimb — pe motiv de economii bugetare! — tocmai instituţiile cele mai utile vieţii de Stat, sortindu-le să rămînă insuficient înzestrate sau chiar să-şi închidă porţile, blocînd sub chee şi slabele mijloace de cari dispun pentru ajutorarea muncii intelectualului şi cărturarului romîn — (ca să vorbim numai de această latură a chestiunii, care interesează în mod special aci). Iar în ceeace priveşte publicul cititor, numeros şi avid după lectură literară, este redus ca număr cînd e vorba despre citirea cărţilor de specialitate, restrîns la specialişti şi la cîţiva curioşi îndrăgostiţi de descoperirile ştiinţifice, cari, prin pregătirea lor, pot foarte bine să urmărească activitatea romînească şi în limbi streine.

Astfel că, savantul şi cărturarul romîn, redus la asemenea slabe mijloace, are neapărată nevoie — pentru punerea la punct a lucrărilor lui — de dese călătorii în străinătate, pentru informaţii bibliografice şi cercetări de laborator. Şi dacă se vrea citit şi cunoscut, este silit să-şi publice operele într'o limbă streină pentrucă — la noi — riscă să rămînă cu cărţile nevîndute şi cunoscut numai de camarazii lui, a căror apreciere nu întîrzie să vină chiar dacă îşi publică lucrarea într'o limbă streină. Nu rar asistăm la spectacolul emigrării medicilor, inginerilor şi artiştilor romîni peste hotare, optînd pentru avantajele ce li se oferă în alte ţări în locul lîncezirii din ţara noastră, ţări cari ştiu să utilizeze capitalul uman, lăsat — la noi — în paragină, neexploatat, deşi mijloace sunt şi nevoile sociale o cer imperios.

E de mirare atunci că într'un atare mediu ştiinţific cu mijloace de muncă descompletate şi stimulent de activitate aproape nul, cerebralitatea, cu cultul inteligenţei, tînjeşte? E de mirare că se remarcă o îndepărtare tot mai vădită a intelectualului romîn de carte şi de erudiţie?

* * *

Această întreită fişie de fapte concurează la îndepărtarea omului romîn contimporan de carte şi erudiţie, împingîndu-l pe o poziţie oarecum ostilă livrescului şi intelectualităţii. Şi credem importanţa lor o suficient de motivată replică pentru acei cari, conduşi de răutate şi îngustime de vedere, vorbesc despre „duşmani ai inteligenţei" vizînd tineretul cărturăresc român, înglobat în una sau alta dintre categoriile analizate mai sus.

Ion Covrig-Nonea.

Lupta anticomunistă în Belgia

(Léon Degrelle şi organizaţia „Rex")

Despre mişcarea rexistă belgiană şi despre Léon Degrelle, conducătorul şi animatorul acestei mişcări, s'a vorbit prea puţin nu numai în presa dela noi, dar chiar şi în cea străină. Fenomenul rexist a fost şi este mereu şi din plin lovit de acele arme laşe, iudaice şi neloiale, de cari uzează agenţiile de presă evreeşti pentru a ascunde sau a denatura anumite lucruri cari nu-s în nota vederilor lor. Conspiraţia tăcerii în prim rînd, iar cînd nu e suficientă această metodă, se pune în aplicare cealaltă:

„Léon Degrelle? — Un aventurier, un hitlerist, un duşman al poporului, al libertăţilor populare şi prin urmare al democraţiei integrale".

„Mişcarea rexistă? — O copilărie, un foc de paie care va fi repede stins de aceeaşi concepţie cetăţenească a ... democraţiei integrale". Şi mai departe: „Degrelle arestat, Degrelle expulsat de pe pămînt francez, Degrelle etc. etc.". Aşa scrie amintita presă — cînd scrie! despre cei ce vor înfăptui noul Stat belgian.

Dar, în definitiv, ce vrea Degrelle? Ce este această mişcare rexistă? Are ea oare aderenţă în adîncurile sufletului belgian sau este aşa cum o califică detractorii iudeo-comunişti: „un foc de paie" şi „o copilărie".

Să vedem.

Intr'adevăr Léon Degrelle se găseşte pe linia europeană a marilor aspiraţiuni şi ascensiuni ale „dreptei". El este în prim rînd un iremediabil adversar al Moscovei şi al monstruosului joc al Sovietelor. Atunci cînd Kominternul lansase formula fronturilor populare, rexiştii au fost aceia cari au împiedicat închegarea frontului popular belgian. Léon Degrelle a organizat nu mai puţin de şasezeci de „meeting"-uri antisovietice pentru stăvilirea comunismului ce începuse a cangrena corpul muncitorilor belgieni. Inceputul fusese, desigur, greu. Convertirea muncitorilor ce alunecau vertiginos pe panta dezastrului roşu a fost anevoioasă. Acum aceşti muncitori înşişi vin să îngroaşe falangele rexiste pentrucă se conving de faptul că sistemul corporativ al realităţilor vii preconizat de rexişti va rezolva problema muncitorească. In afară de aceasta, organizaţia rexistă a creiat sindicate, birouri de plasare, asociaţii de ajutor mutual, cari toate vin în sprijinul muncitorului. Ura de clasă, baza sistemului marxist, începe a fi înlăturată. Dar Degrelle, la orice întrunire, cu orice prilej, în orice cuvîntare se ridică tot mai impetuos, tot mai crîncen, tot mai implacabil împotriva spectrului sovietic şi nu se sfieşte să considere pe cei ce ajută la răspîndirea ideilor comuniste — oricine ar fi ei — ca duşmani legali ai Belgiei. O Franţă a frontului popular şi a pactelor cu comuniştii înseamnă un pericol pentru Belgia. Categoric. Iar consecinţa firească a acestui fapt nu poate fi alta decît nimicirea acelor tradiţionale şi fireşti legături dintre Belgia şi Franţa, nu poate fi decît o despărţire a unor destine ce în mod natural, organic oarecum, păreau a merge pe acelaş drum. Cîteva pasagii dintr'o scrisoare

a lui Degrelle către Francezi, publicată în hebdomaderul parisian „Je suis partout" (No. 309 din 24 Oct. 1936), ne dovedesc lămurit concepţia rexistă asupra legăturilor cu Franţa frontului popular. Fără sentimentalisme, fără regrete după „aliaţii fireşti", Léon Degrelle o spune clar: „Dans la mesure où la France lie son sort à celui des Soviets, elle devient un danger pour notre peuple et pour la civilisation". Şi mai departe: „Alors, comprend-on que nous ne voulions à aucun prix être liés à un pays qui, par son alliance avec Moscou, pourrait nous conduire à un conflit qui ferait, au prix de combien de morts nouveaux, le jeu monstrueux des Soviets?"

Şi acest lucru nu-l spune numai Degrelle. E o concepţie ce prinde tot mai mult consistenţă în sufletul poporului belgian.

Nu ştiu dacă s'a stăruit îndeajuns asupra sensului adevărat al răsunătorului discurs pe care l-a rostit nu de mult Regele Leopold, dar opinia exprimată în acest discurs are o perfectă asemănare cu aceea a lui Degrelle. Un fapt puţin surprinzător, căci dacă e adevărat că un Rege e personalizarea şi concretizarea voinţei unui popor şi dacă e adevărat, pe altă parte, că mişcarea rexistă e „însuşi poporul care se deşteaptă", atunci putem pătrunde aceste legături şi suprapuneri de gînduri. De altfel, a doua caracteristică esenţială a mişcării rexiste, pe lîngă anticomunismul ei, e puternica, marea credinţă în instituţia Regalităţii. Paul Torrent, rexist notoriu, publică în ziarul Rex (V. „Je suis partout" No. cit.) un articol care e de fapt o apoteozare a Regalităţii: „La coeur de la nation bat en lui (roi), et en lui vit l'âme de tout un peuple. Au milieu des partis, il reste le gage et l'espérance des réconciliations futures". Şi mai departe: „La Royauté conduit le peuple vers ses destins, sous le signe de la noblesse morale et de la dignité. Le roi est aussi un symbole vivant où se concrétisent les forces les plus génereuses d'une nation".

Rînduri ca acestea sunt fără îndoială expresia unei sincere admiratii şi în acelaş timp a unei mari credinţe în virtuţile monarhiei.

Dar anticomunismul şi monarhismul nu sunt singurele note cari definesc mişcarea rexistă. José Streel, unul dintre fondatorii „Rex"-ului, fixînd cîteva puncte de doctrină (ziarul citat) arată că „rexismul voieşte să exalte virtuţile cele mai adînci ale unui vechiu popor creştin cum e cel belgian, adică: demnitatea persoanei umane, solidaritatea oamenilor, respectul femeii şi a ma-

mei, dragostea de muncă, prestigiul elitelor, ierarhia şi ordinea în justiţie, grija de bunul public". Şi mai departe, zice Streel: „vom căuta ceeace e mai real şi mai sănătos în sufletul omenesc şi vom creia o societate pe măsura cea adevărată a omului".

Această societate nouă, această comunitate despre care vorbeşte Streel, se va înfăptui nu prin distrugerea arbitrară a ceeace au creiat veacurile sănătos şi organic, ci prin înlăturarea artificialului şi a împrumuturilor ce nu se încadrează spiritului naţional şi nu încap în orizonturile sufleteşti ale naţiunii.

În ordinea aceasta de debarasare a societăţii de artificialitate intră întâi marea grijă care trebue acordată instaurării organizaţiei familiale pe temeiurile ei fireşti.

Într'adevăr, teoreticienii Statului iudeobolşevic, ai acestui Stat de roboţi, Stat-turmă, au văzut în familie care ea doar imprimă individului cele dintâi modelări sufleteşti, o rezistenţă serioasă. Această rezistenţă trebuia distrusă. Şi astfel sistemul familial a fost lovit cel dintâi. Căsătorii libere, răsvrătirea femeii pentru emancipare, sufragete, lupta împotriva „prejudecăţilor" morale, libertinajul sub diferitele lui forme, uşurinţa divorţurilor, luxul, intrarea evreicei în familiile creştine, toate acestea au dus la slăbirea coeziunii în celula familiei şi au pregătit şi pregătesc prăbuşirea societăţii înseşi.

Faţă de această tentativă de cariere a organismului social prin slăbirea rezistenţei nucleului familial, se impun fireşti măsuri de apărare. Statul însuşi e chemat în prim rînd să intervie energic pentru restabilirea echilibrului familiei (dacă se mai poate !). Mişcarea de care ne ocupăm înţelege să dea mare importanţă acestei probleme. Ea preconizează intervenţia dîrză a Statului pentru întărirea familiei şi pentru a se da posibilitate generaţiilor tinere să ducă o vieaţă morală în mijlocul familiilor pe cari şi le vor întemeia. Jean Denis, deputat rexist de Namur, spune textual: „Printre esenţialele funcţiuni ale Statului e şi aceea de a apăra şi de-a favoriza instituţia familiei care este una dintre componentele naturale ale Statului însuşi".

De carenţa familiei ar trebui să se ţină seama şi la noi; cei chemaţi ar trebui să vadă în această carenţă izvorul unei însemnate părţi a răului de care suferim şi ar trebui să purceadă neîntîrziat la împlinirea lipsurilor şi la bararea drumurilor „celor fără patrie" şi ale celor ce consideră căsătoria şi familia ca simple contracte materiale şi negustoreşti.

Dar, trecînd la altă ordine de idei, am vrea să pomenim ceva despre raportul dintre partidele politice belgiene şi mişcarea rexistă.

S'a spus că „Rex"-ul e şi el un partid politic. Această afirmaţie e contestată însă de conducătorii mişcării. Ei reclamă, dimpotrivă, disolvarea tuturor partidelor cari împart şi sfîşie în mod dezastruos şi inutil poporul. Se zice îndeobşte: „Rex nu este cu poporul. El nu vine la popor. El este poporul însuşi care se deşteaptă". Acest popor va aboli partidele, va înlătura prăpastia care există între ţara reală şi cea legală, va institui sistemul federativ între Flandra şi Walonia, creind unitatea Statului şi a naţiunii; se va tinde la înfăptuirea unei încrederi mutuale între popor şi guvernanţi. „Guvernul va trebui să aibă stabilitate şi durabilitate, iar activitatea parlamentară se va mărgini la controlul gestiunii bunurilor publice şi la votarea bugetului" (v. Je suis partout).

Aceste idei pe cari le-am înfăţişat în mod succint în acest articol stau la baza mişcării rexiste. Ele află încredere în sufletul poporului belgian pentru că se prezintă în aureola entuziasmului tumultuos şi sunt animate de sinceritatea unui tineret nepătat. Sufletul acestui tineret belgian care răscoleşte massele populare e Léon Degrelle. Portretiştii ni-l înfăţişează pe conducătorul de 30 de ani al „Rex"-ului ca pe un om extraordinar. Energie de fier, ziarist de mare talent, polemist de temut, orator strălucit — însfîrşit înzestrat cu toate calităţile unui conducător, calităţi cari puse în slujba marilor idealuri naţionale cîştigă în valoare şi'n rodnicie prin faptul că nu merg împotriva firescului ci în ritmul lui.

Mişcarea rexistă e tînără. Ea şi-a făcut intrarea definitivă în arena politică în Noemvrie 1935 printr'un discurs extraordinar al lui Degrelle, ţinut la Courtrai în împrejurări cu totul neobicinuite. Într'adevăr, în ziua de 2 Noemvrie 1935, „Federaţia asociaţiunilor şi cercurilor catolice" a convocat un congres la Courtrai. La acest congres au participat şi vre-o 300 de partizani ai ziaristului Degrelle. Aici Léon Degrelle a cerut cuvîntul. I-a fost refuzat. Dar acest refuz nu l-a împiedicat să se urce la tribună şi să arunce cele mai teribile acuzaţiuni lumii politice şi financiare a Belgiei care întreagă era de faţă. A fost, desigur, calificat acest incident drept „scandal", dar momentul acesta a însemnat o rupere cu lumea veche belgiană; o lume nouă începea să mijească.

Peste cîteva luni numai dela această curajoasă afirmare, mişcarea rexistă a întrunit la alegerile din Mai 1936 un număr de 270.000 de voturi şi a putut trimite deodată în Parlamentul din Bruxelles 12 senatori şi 21 de deputaţi. E ceva ce demonstrează fără alte comentarii proporţiile neobicinuite la cari poate ajunge în scurt timp „Rex"-ul lui Léon Degrelle.

Monarhistă, anticomunistă, corporatistă, tradiţionalistă şi, cît e sănătos, progresistă, mişcarea rexistă belgiană lucrează zi de zi la creiarea unei ambianţe sufleteşti care va duce la înfăptuirea noului Stat belgian.

Toate indiciile ne-o dovedesc.

Şi izbînda lui Degrelle nu poate însemna decît biruinţa firescului şi a naturalului împotriva construcţiilor arbitrare şi hibride, izvorîte din creerul unui degenerat ca Marx.

Ea nu poate însemna decît încă o verigă în lanţul ce va încătuşa nebunia iudeo-bolşevică.

Aurelian Ropceanu.

Taberele de muncă obligatorie

Acum cinci ani în urmă dacă saluta cineva cu mîna dreaptă ridicată în sus, era privit ca o raritate ciudată, ca un trăznit sau un biet imitator al fascismului. Astăzi toţi copiii de şcoală sunt obligaţi să se supună acestei trăzneli şi încă de import străin. „Spiritele culte" ale vremii comentau cu mare aprindere „decăderea valorilor omeneşti superioare" prin introducerea organizaţiilor militare în viaţa tinerimii. Astăzi profesorii şi învăţătorii noştri sunt foarte flataţi de insignele militare, pe cari le poartă ca o distincţie, cu gîndul nemărturisit de-a fi mai tîrziu sau mai curînd mari demnitari ai statului... Dar de ce să ne mirăm de toate aceste? Dreptul de a ne mira l-am pierdut de mult în Romînia.

Ar putea fi aduse, în această direcţie, multiple exemple din diferite ramuri de activitate. Toate ar confirma o situaţie de băigueli în viaţa socială a Romîniei actuale. Cele mai paradoxale reforme stau alături; ele emană de la aceiaşi oameni, convinşi luptători pentru două diferite idei sau. mai bine zis, pentru niciuna.

Dar fenomenele sociale nu pot fi îndeajuns înţelese niciodată numai prin prizma prezentului. Faptul social trăeşte din trecut. (Un mare sociolog francez spunea că morţii sunt mai mult ascultaţi în viaţa socială decît contemporanii.) Starea Ro-

mîniei actuale, a guvernelor romînești, își găsește rădăcini în evenimente politice de acum o sută și mai bine de ani.

Mișcarea legionară s'a născut cu tendința de-a revoluționa spiritual Romînimea pentru a o vindeca de plăgi adînci și de multă vreme infiltrate în viața noastră națională. Astfel s'a ivit opoziția pe plan spiritual, politic și economic între Legiune și restul partidelor politice din țară. Vom căuta să punem față în față idealul tineretului cu interesele democraților, pentru a scoate cu atît mai mult în relief absurditatea măsurilor noi, de factură specială, pe cari le iau guvernele Romîniei Mari.

Anul 1829 are o importanță considerabilă gentru viața economică și socială a principatelor romîne. Pentru că Statul burghez al Romîniei secolului XIX și XX nu s'a „înființat" odată cu așa zisa revoluție de la 48, ci el este rezultatul unor prefaceri sociale anterioare. Și anume, mai ales de la 1829 încoace, se formează clasa nouă a micilor proprietari, a comercianților și a industriașilor. Burghezia zisă romînească — și lucrul nu trebue uitat — nu s'a format pe lîngă clasa aristocrată, boerească, pentru a lua, mai tîrziu, o atitudine de opoziție față de aceasta, ca în Apus, ci ea este în marea ei majoritate formată din elemente străine, infiltrate în țară și avînd ca prim efect dispariția vechilor bresle de meșteri și negustori romîni. Din capul locului trebue observată marea deosebire între fostul Stat burghez italian, francez sau german și Statul burghez romîn. Foarte bine relevă Șt. Zeletin în „Burghezia romînă" că, ajungînd la conducerea Statului, toate burgheziile au introdus în politică spiritul economic, individualist.

Dar această constatare nu poate fi aplicată la situația din Romînia, decît cu corectura că, aci, introducerea Statului burghez a dat străinilor, mai ales Jidanilor, un extraordinar ascendent asupra politicii țării. Guvernele și partidele Romîniei moderne reprezintă interese economice și interesele oamenilor cari conduc economia. Iată că burghezirea Statului romîn are o altă semnificație decît în Apus. Cu atît mai mult principiile de bază ale partidelor democratice romînești, importate din Occident, sunt absolut alături de realitate. Ce apără guvernele Romîniei? Libertățile cetățenești? Ale căror cetățeni? Apără libera prosperare a economiei naționale? Care economie națională? Apără presa romînească? Apără constituția și marile instituții naționale, folosindu-se de ele prin presiuni sau lingușiri?

In această stare de lucruri a apărut Legiunea. Două mari

probleme se cer deslegate: 1. formarea unei elite politice naționale, peste orice semne de partid, independentă de economic; deci neaservită intereselor străine și 2. reducerea burgheziei la rolul ei primordial pur economic, prin crearea clasei economice românești și creștine. Antiburghezismul generației tinere nu tinde la introducerea unei economii comuniste, *ci la normala diviziune a muncii sociale, prin care politicul să se separe de economic, fiind, totuși, ambele coordonate de marile interese ale nației și ale Statului romîn.*

Pentru a putea realiza acest ideal social, Legiunea a trebuit să vină cu un nou spirit de viață morală, socială. S'a impus o nouă tactică de luptă, avînd ca supremă încoronare crearea legionarului, a omului politic ostaș, crearea Legiunii, adică a unei unități sociale gata de luptă, perfect disciplinată, erarhizată și însuflețită de un irezistibil avînt. Date fiind alte țeluri, și mijloacele de înfăptuire au trebuit să fie altele. Astfel lumea politicianistă și legionarii s'au despărțit radical. O prăpastie s'a deschis între aceste două lumi deosebite ca ideal, ca mijloace de înfăptuire, ca vîrstă, ca istorie.

Bine înțeles lupta a fost inevitabilă. Și întradevăr, asediați de legionari, democrații au trebuit să-și piardă o poziție după alta. Poporul a început să nu mai creadă nici în vorbele lor, nici în metodele și sistemele lor. Cam de trei ani încoace, a intervenit o nouă fază în această luptă. Asediații au adoptat metoda combaterii dușmanului prin propriile sale mijloace. Mai întîiu și-au spus: atenție la tineret. Ni se taie urmașii. Nu vom mai avea oameni, cari să ne continue opera... (!) Atenție la felul lor de organizare, atenție la toate inovațiile, pe cari le aduc. Zis și făcut. Apoi au pornit să plagieze! Și au plagiat cu ferocitate, mîndri de înțelepciunea lor nemaipomenită, încîntați de marile lor întreprinderi. Socoteala a fost simplă — „toate lucrurile mari sunt simple" —: vom face noi legiuni, îi vom duce pe acești tineri nebuni în marșuri, îi vom pune să cînte, să salute, îi vom trimite la țară cu scopuri culturale, le vom da uniforme. Ce le va mai rămînea? Vor dispărea. Nu avem în fața noastră decît niște băeți prea expansivi" fizicește (ce crudă aserțiune!), pe cari exercițiile „în aer liber" îi vor liniști deplin. În sfîrșit, avem ultimul plagiat, foarte recent, în plină coacere: obligativitatea taberelor de muncă! [1]).

---

[1]) „Ante-proect de lege asupra serviciului muncii obștești", „Universul" Nr. 303, 2 Noembrie 1936, pag. 5.

Să presupunem că măsura este pusă în practică de către guvern. Patru puncte vom trebui să analizăm în legătură cu aceasta: 1. Care ideal urmărește, care scop practic; 2. Cine va conduce și organiza taberele de muncă obligatorie; 3. Cine va lucra în aceste tabere; 4. Ce rezultate vor da.

1. Scopul cu care au fost înființate taberele legionare este în primul rînd educativ. Educativ in sens general omenesc, desvoltînd însușirile de muncă, de organizare și de inițiativă; educativ în sens civic național romînesc, educînd pentru romînism, pentru o simțire comună națională. Paralel cu acest scop ideal, practic se înfăptuesc o sumă de lucrări folositoare vieții religioase, școlare, sanitare, economice. Art. 1 al anteproectului amintit în notă spune: „În vederea apropierii între ele a diferitelor straturi sociale, a prețuirii muncii manuale, a completării educației tineretului prin o muncă temeinică și rînduită și a executării de lucrări folositoare țării se înființează serviciul muncii obștești“. Oare este acest scop atît de nou? Nu mai există alte mijloace de apropiere a straturilor sociale? O nouă *lege va face* acest lucru? Dar de ce să nu precizăm fără prea multe comentarii! Scopul este oprirea tineretului de-a se putea educa în tabere legionare.

Comuniștii, socialiștii, — jidanii — își au și își vor avea taberele: atelierele și întreprinderile lor, în cari domnește numerus nullus pentru Romîni. Ci pentru că și Românii au intreprins instituții de educație, de refacere a sufletului național moleșit, li se opune azi legea muncii obștești. Scopul practic al acestei legi e cuprins în Cap. V (Sancțiuni) Art. 26: „Organizare, concentrări de tineri de orice vîrstă pentru executarea de lucrări sau tabere, sub orice formă ar fi ele, de către persoane particulare, asociațiuni sau grupări politice sau altfel împotriva prevederilor legii de față, este interzisă. .... Încălcarea acestei dispoziții este pedepsită cu închisoare de la 1 la 5 ani“.

2. Cine va conduce și va organiza aceste tabere? Bine înțeles un comitet.

Se înființează un organ consultativ pentru tot ce privește organizarea acestei munci și a centrelor de adăpostire a tinerilor chemați sau voluntari (cei de după vîrsta de 21 ani), numit „Comitetul serviciului muncii obștești“. El are scopul de-a refera și a face propuneri... Va fi compus din 5 membri: un delegat al Ministerului Instrucției, unul al Apărării Naționale, unul al Ministerului Sănătății Publice și Directorul muncii de la Minis-

terul Muncii. Art. 23. „Centrele de adăpost (taberele) sunt puse sub conducerea unor conducători recrutaţi dintre ofiţerii activi sau de rezervă, cari dovedesc că posedă un titlu universitar sau o şcoală superioară". Art. 25 „In centrele de adăpost se aplică în totul programul de activitate al pregătirii premilitare, prevăzut în legea pentru pregătirea premilitară din 11 Mai 1934".

De fapt conducerea o vor avea oamenii cari lucrează de după culise, francmasonii şi jidoviţii (Căpitanul a arătat în Memoriul adresat M. S. Regelui că aceste măsuri pornesc din acelaş spirit francmasonic ca şi cel care a condus până acum politica noastră externă). Doar ştiut lucru este că Ministerul Muncii mişună de tot felul de funcţionari şi diurnişti corifei socialişti şi comunişti, cari îşi ţes pînzele lor de păianjeni veninoşi. Se mai ştie deasemenea că în ultimele alegeri la Camerele de muncă liberalii au cartelat cu comuniştii şi au impărţit, frăţeşte, locurile.

Să presupunem că între umilii conducători de tabere (ofiţeri, ofiţeri de rezervă, învăţători, profesori, etc.) vor fi oameni de inimă şi de ispravă. Ce vor putea face dînşii în această atmosferă? Oamenii aceştia sunt hamalii tuturor reformelor, proectelor şi contraproectelor politicianiste. Toată această nouă protipendadă se va organiza, reglementa, birocratiza. De trei ori în fiecare zi vor sosi instrucţiuni de la forurile superioare (Binevoiţi a lua la cunoştinţă că, conf. cutare şi cutare, nu se mai...) Se vor organiza, apoi, cursuri: de vară, de iarnă, de seară; pentru bărbaţi, pentru femei, mixte. La urmă, se vor face şi mari serbări naţionale. Poetul — copleşit de atîta farsă — ar încheia: „dar sufletul nu va fi acasă".

3. Cine va lucra în aceste tabere? Iar, bine înţeles, tineretul. De ce nu şi bătrînii? De ce? Nu s'ar găsi pe an timp liber de-o lună pentru domnii bătrîni? Doar e vorba de înfrăţire! Atunci? E ridicolă întrebarea? Dar e ridicol să schingiueşti tinerii cu tot felul de organizaţii, serbări, sisteme de educaţie, programe, etc.! Ce mai vrau politicianii de la acest tineret? Vrau să-l robească? Să-l zugrume? Ce gînd înalt îi va chema pe tineri în aceste tabere? Pilda politicianilor în automobile?

Totul va fi o parodie sinistră. Dar această armă are două tăişuri, să se ştie!

4. Ce rezultate vor da? Rezultate admirabile: lichidarea regimului francmasonic, nesincer, de proaste şi meschine plagiaturi. Îşi poate cineva imagina oprirea cuiva de la muncă benevolă?

Se poate stăvili voința cuiva de-a ajuta pe un om sărac sau de-a lucra la ridicarea unei biserici?

Suntem din nou în fața unei încercări de corupere a curentului naționalist, sănătos și puternic, care crește pe zi ce trece. Rezultatele taberelor obligatorii sunt în funcție de lupte între partide și Legiune. Nu-și dau seama oare politicianii că li se apropie sorocul, scadența polițelor prea mari, pe cari le-au semnat? Nu vrau ei să înțeleagă că Legiunea este prea puternică pentru ca să poată fi rasă de pe pămînt? Nu cunosc marea ei popularitate și mai ales mistica neînfricată a luptătorilor? N'au avut timp pînă acuma să vadă semnele trimise de la Dumnezeu că Legiunea a luat ființă spre a mîntui o țară pe pragul prăbușirii morale și materiale? Sau, poate, vrau să facă experiențe, conducînd țara la anarhie, pentru ca apoi să-și spele mîinile în nevinovăție?

Pentru legionari se impune aceeaș ținută de credință nestrămutată în victoria deplină; disciplină, muncă și jertvă pentru Căpitan și Legiune. Mișcarea legionară este prea adînc ancorată în credințele și nădejdile cele mai profunde ale acestui neam, ca să poată fi deviată de la ținta ei de ori și ce vînt, stîrnit de cutari elemente intruse. In zorii fiecărei zile de tabără legionară și în faptul serii, cînd se ridică și se coboară pavilionul, se cîntă cîntecul legionar, în care sunt următoarele două versuri:

Un drum avem: peste morminte;
Un steag ne-acoperă pe toți.

Leon Țopa.

REVISTA CĂRŢILOR.

Eugenia Sperantia, *Principii fundamentale de filosofie juridică.* Cluj, 1936. 227 pg. Lei 225. Acest tratat apare ca publicaţie a Facultăţii de drept din Cluj şi întruneşte toate condiţiile unei orientări sistematice în domeniul filosofiei dreptului. Prima parte ne dă o „filosofie a spiritului" care deslează problema logică a „imperativelor apriorice". Partea a doua cuprinde o axiologie (o teorie a valorilor) pe care se sprijină sistematizarea ierarhică a principiilor şi normelor juridice. Funcţiunea socială a dreptului este o spiritualisare a vieţii umane; acelaş scop îl urmăreşte şi educaţia. „Ordinea de drept constitue o apariţiune socială care ar avea de îndeplinit între adulţi acelaş rol ca şi normele pe care educatorul le prescrie copilului. Intr'adevăr: dreptul pozitiv, spiritualizînd, educă". „Dreptul e o cale către progresiva dominaţiei a spiritului în Univers".

Constantin Noica, *Concepte deschise în istoria filosofiei la Descartes, Leibniz şi Kant.* Bucureşti 1936. 120 pg. Lei 60. Cu impresionantă erudiţie şi vădit talent de dialectician, autorul expune şi analizează cu spirit critic „conceptul de mathesis universalis la Descartes", cercetează „Elementele pentru o scientia generalis la Leibniz" şi încearcă să facă un pas înainte în lămurirea „Problemei lucrului în sine la Kant". Cartea aceasta înseamnă o reală îmbogăţire a literaturii filosofice romîneşti.

Eugen Neculau, *Problema ridicării satului romînesc.* Iaşi. 1936. pg. 30. (Extras din Anuarul Seminarului „Veniamin Costache). După o largă şi bine documentată expunere a problemei, care ocupă partea principală, autorul ne dă, ca adaos, o dare de seamă asupra „*Universităţii populare Ungureni*" şi, în sfîrşit, o bibliografie asupra celor scrise despre mişcarea culturală şi economică dela Ungureni. Recomandăm această broşură cu toată căldura tuturor celor ce se ocupă de problema ridicării satului. Autorul arată toate greutăţile ce se opun activităţii culturale la sate, dar în acelaş timp îşi exprimă convingerea, verificată prin experienţa proprie, că prin muncă stăruitoare şi bine chibzuită se pot realiza mari progrese.

Activitatea „Frăţiei ortodoxe romîne" din Arhiepiscopia Sibiului *pe anul 1935—1936.* Sibiu 1936. 16 pg. „Frăţia ortodoxă romînă" (F. O. R.) este o asociaţie religioasă pentru Romînii ortodocşi din mitropolia Ardealului, Bănatului, Crişanei şi Maramurăşului. Scopul ei este întărirea spiritului creştin, apărarea Bisericii ortodoxe şi a Statului romîn.

In anul 1935—1936, asociaţia a desfăşurat o bogată şi rodnică activitate: serbări, conferinţe, şezători culturale etc. Preşedinte al asociaţiei este d-l *Ioan Sandu*, secretar general d-l Dr. *Lucian Bologa*.

Traian Brăileanu.

REVISTA REVISTELOR.

■ **Iconar.** Subt conducerea d-lor *Liviu Rusu* şi *Mircea Streinul*. Cernăuţi, str. Dragoş-Vodă laterală 9 şi str. Dr. Mikulicz 1. An. II, No. 2 (Octomvrie 1936). La locul întîiu o dare de seamă a d-lui *Leon Ţopa* asupra „Cărţii Căpitanului", subt litlul *Cartea învierii romîneşti*. Intre numeroasele dări de seamă asupra acestei cărţi, celei a d-lui Ţopa trebuie să i se dea un loc de frunte în temeiul pătrunderii în spiritul scrierii Căpitanului şi al sintezei judicioase a conţinutului. D-l *Mircea Streinul* continuă cu descrierea dramatizată a ororilor săvîrşite de jandarmii austriaci împotriva ţăranilor romîni în anii războiului. D-l *Barbu Sluşanschi* analizează fenomenul dragostei, considerîndu-l ca fenomen fundamental al vieţii; el opune „animalismului egoist şi depravat", „dragostea pură, ca o flacără sacră în care viaţa omului se consumă spre a da naştere altor vieţi, taină sublimă care scoate din turma primitivă pe individul chinuit de izolare şi-l încadrează grupării umanizate, familia". Poezii, Cronici, Insemnări. (Abonamentul anual la *Iconar* este 60 lei). ■ **Buletinul A. G. I. R.** Red. şi Adm. Bucureşti, B-dul Take Ionescu 31. An. XVIII. No. 10. (Oct. 1936). Acest număr continuă publicarea (în peste 200 pg.) comunicărilor prezentate pentru al XIII-lea Congres A. G. I. R. Iaşi, Oct. 1936, rînduite după secţiuni: I. Probleme profesionale, de muncă şi învăţămînt; II. Agricolă, silvică, ape; III. Program naţional de lucrări publice; IV. Industrializarea ţării; V. Pregătirea tehnică a apărării naţionale; VI. Probleme tehnice şi economice ale Moldovei, în total 34 comunicări, toate interesante, temeinic documentate. Unele din aceste comunicări, amintim de pildă *O soluţie în problema şomajului romînesc* de ing. *Eugen Gh. Răuţă*, ar merita să fie analizate mai pe larg şi — mai ales — să trezească dorinţa şi voinţa de aplicaţiuni practice. ■ **Sociologie Romînească.** Director *D. Gusti*. Red. şi Adm. Bucureşti, Piaţa Romană 6. *An. I, No. 7—9 (Iulie—Sept. 1936)*. Acest număr triplu are un conţinut bogat şi variat (104 pg.). Locul prim il ocupă studiul d-lui *Gusti* privind *Temeiurile teoretice ale cercetărilor monografice*. „Unele nedumeriri exprimate în ultimul timp faţă de lucrările

monografice, lăsînd la o parte cele pornite din sentimente personale sau resentimente (Ovid Densuşianu, Traian Brăileanu etc.), îşi au originea tot în lipsa de cunoaştere exactă a concepţiei noastre sociologice. Infăţişăm prin urmare pe scurt, dar integral, sistemul nostru de sociologie, şi vom reveni asupra aspectelor parţiale şi a metodelor de lucru pentru mai multă adîncire şi o mai bună lămurire. Ca să uşurăm inţelegerea celor ce expunem, publicăm şi schema grafică a sistemului, cu rugămintea ca cititorii să o folosească alături de citirea textului". Nădăjduim că prin acest studiu şi cele ce vor veni, d-l Gusti va reuşi să împrăştie toate nedumeririle — afară de cele senti- şi resentimentale... Celelalte studii (5) aparţin monografiei. La cronici însemnăm interesanta dare de seamă a d-lui *Traian Herseni* asupra „Metabolismului social". Recenzii şi Însemnări numeroase şi bine scrise. ■ *An. I, No. 10 (Oct. 1936).* D-l *Gusti* ne dă în continuarea studiului din No. precedent, un articol „Cercetări parţiale şi cercetări integrale sociale". Urmează 3 studii din domeniul monografic de *H. H. Stahl*, *I. Făcăoaru*, *D. Ţiculescu.* La Cronici, partea a doua a dării de seamă asupra „Metabolismului social" de d-l *Tr. Herseni,* care la Documente expune şi un „Plan de lucru pentru studiul moralităţii săteşti". Recenzii şi Insemnări. ■ **Făt-Frumos.** Director *Leca Morariu.* An. XI, No. 5. Număr închinat „Genialei protagoniste a artei romîneşti *Agata Bîrsescu*", cu un interesant studiu de d-l *Victor Morariu: Agata Bîrsescu şi Bucovina.* Din bogatul cuprins: *D. Murăraşu,* Eminescu şi Oxenstiern. „Multe şi mărunte", „Cronică" de d-l Leca Morariu.

Traian Brăileanu.

Am mai primit la redacţie:

■ *Libertatea,* Bucureşti, Calea Victoriei 63. ■ *Glasul Strămoşesc,* Cluj, str. Baba Novac 1. ■ *Ogorul,* Bucureşti, str. Brezoianu 3. ■ *Ideea Naţională,* Buzău, str. Nae Stănescu 49. ■ *Cuget Moldovenesc,* Bălţi. ■ *Chemarea,* Iaşi, str. Cuza Vodă 17. ■ *Cuvîntul Satelor,* Lugoj şi Timişoara. ■ *Cruciada,* Bucureşti, str. Radu dela Afumaţi 16. ■ *Valea Bîrgăului,* Prundul Bîrgăului, Năsăud. ■ *Omul nou,* Brăila, str. Rahovei 76. ■ *Chemarea,* Botoşani. ■ *Tribuna Basarabiei,* Chişinău. ■ *Pagini literare,* Turda. ■ *Cuvîntul nostru,* Organ al Asoc. învăţătorilor din jud. Dorohoi.